

که غیر قابل اندازه گیری با ذراع باشند.
آغاز: فی معرفة کل قائم علی بسیط الافق علی زوايا قائمة و
معرفة سعة النهار
انجام: و تحویل سنی العالم و سنی الموالید و فروع كثيرة فعلیه
بالرسائل المطولات، تمت الرسالة للشيخ الامام العالم العلامة ...
الشيخ شهاب الدين المجیدی الشافعی ره

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۱۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: پارچهای، ۴ ص (۲۸-
۴۱)، ۱۷ سطر (۱۲/۷×۵/۳)، اندازه: ۲۰/۶×۱۱/۵، ۲۰سم [ف: ۸-۳۹۵]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۶۷۴-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۶۰]

● **فینکس = فهرست کتبه / فهرست / عربی**

fīnaks = fihrist-u kutub-i-h

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری
تألیف جالینوس و فی الواقع فهرست مصنفات اوست که ایوب
الرهاوی آن را به زبان سریانی نقل کرد و بعد از او حنین دو
ترجمه از آن به عمل آورد، یکی به جهت داود المتطبب ایضا
به همان زبان و دیگری به جهت محمد بن موسی به عربی و برای
تتمیم اسامی مصنفات جالینوس مقاله دوم را نیز مذیل به مقاله
مختصری به زبان سریانی نمود و مشتمل است اصلاً بر دو جزو یا
دو مقاله: الفینکس الاول حاوی اسامی تألیفات طبی و الفینکس
الثانی مشتمل بر ذکر اسماء کتب و تصانیف منطقی و بلاغی و
نحوی او تحت عناوین مذکور در ذیل به طبق این نسخه که
اوراق اول و آخر آن افتاده و شامل فقط هفده ورق است: ذکر
موضوعات فینکس اول: ذکر ما یلزم النظر فيه قبل النظر فی حيلة
البرء؛ ذکر ما وضعته من الکتب فی العلاج (از اینجا به بعد آغاز
عناوین را نیز به لحاظ فواید تاریخی نقل می کنیم هر چند این
ابی اصیعه هم به تفصیل بیشتری نقل نموده)، آغاز: «وضعت
اربعة عشر مقالة بینت فیها طریق علاج الامراض و سميتها حيلة
البرء»؛ ذکر ما وضعت من الکتب مما دفع الی عند رجوعی من
رومية الی بلادی، آغاز: «کان رجوعی من رومية الی بلادی و
قداتی علی سبع و ثلثون سنة و دفعت الی ثلاث کتب من قبل
مصیری من برغامیس الی اسمرنی [لازمیر حالیه] لِمکان بالیس
الطیب و ایثالس الفیلسوف الافلاطونی»؛ ذکر ما وضعته من
الکتب بعد ذلك، آغاز: «لما رجعت من مدينة رومية عزمت علی
المقام فی مدینتی فاذا بکتب قد وردت من اقولیا من الملکین
یامران باشخاصی لانهما کانا قد عزما علی ان یشتاوا باقولیانم
ینغزوا اهل جرمانیا الخ»؛ ذکر ما وضعته من الکتب فی التشریح،

ارسطو در کتبش به استعمال اغماض دعوت می کند، معرفت به
حال کسی دارای علم فلسفه است، چیزهایی که کسی که قصد
فراگیری کتب ارسطو را دارد به آنها نیاز دارد. با نام «کتاب فی
الاشیاء التي يحتاج قبل الفلسفة» نیز آمده است. فارابی در آن از
هفت گروه فلسفی یاد کرده و باید آن را از حنین بن اسحاق
گرفته باشد.

آغاز: قال أبو نصر الفارابی: الأشياء يحتاج الی تعلمها و معرفتها
قبل تعلم الفلسفة التي أخذت عن أرسطو، و هی تسعة أشياء:
الأول منها أسماء الفرق التي كانت فی الفلسفة، و الثاني معرفة
عرضه فی کل واحد من کتبه

انجام: و الذي بقى منها معرفة الأبواب المنقسم إليها کل واحد
من کتبه، و علم ذلك يحتاج الیه عند قراءة کل واحد منها.
چاپ: دهلی، ۱۸۹۴م، ضمن رسائل فارابی؛ عبدالرحمن مکودی
ضمن آثار دیگر فارابی، در المجموع للمعلم الثاني، در قاهره
چاپ کرده؛ همراه با ترجمه انگلیسی، محب الدین خطیب و
عبدالفتاح الفنلان، در کتاب مبادئ الفلسفة القديمة، سال ۱۳۲۸
ق، در قاهره؛ نیز به تحقیق محمد تقی دانش پژوه در المنطقیات
للفارابی، ج ۱ (قم)، کتابخانه آیه الله مرعشی: ۱۴۰۸ (ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶/۷-ف

نسخه اصل: لیدن 184 Or. Cod. (ش ۱۴۳۵)؛ بی کا، تا: با تاریخ
۵۱۴ق [فیلها ف: ۱-۶۲۶]

سه فی مصیبة سيد المظلومين > لطمات المقربين

● **فی معرفة ان القمر فی ای برج من البروج / میت /**

فارسی

fī ma'rifat-i ann-al qamar fī ayyu burj-in min-l burūj

اسماعیل

esmā'īl

مرتب بر «مقدمه»، دو «مطلب» و یک «خاتمه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۶/۸

آغاز: بسمله، الحمد لله الملك المنان ... اقل الناس اسمعيل ... رسالة
فی معرفة ان القمر ...
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن سعدی، تا: ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج
سبز، ۱۲۸گ، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۵۱-۹۱]

● **فی معرفة کل قائم علی بسیط الافق / هیئت / عربی**

fī ma'rifat-i kull-i qā'im-i u 'alā basīṭ-il ufuq

ابن مجدی، احمد بن رجب، ۹۷۶۷ - ۸۵۰ قمری

ebn-e majdī, ahmad ebn-e rajab (1366 - 1447)

بند کوتاهی است در شناختن اندازه اشیا مرتفع و فرورفتگی ها،

● البحران / طب / عربی

al-buhrān.

جالينوس، ۱۲۹-۱۹۹ ميلادى

jālīnūs (129-199)

مترجم: حنين بن اسحاق ۱۹۴-۲۶۰ قمرى

مشمول است بر سه «مقاله» و حنين بن اسحاق يك مرتبه ترجمه آن را كه به دست سرجس به عمل آمده بود اصلاح نمود و بار ديگر اصل متن را به جهت محمد بن موسى نقل به زبان عربى كرد. فهرست عناوين مقالات: المقالة ۱: الجملة ۱. فى غرضه فى كتاب البحران و فى تعرف اوقات المرض الاربعة الكلية، الجملة ۲.، الجملة ۳. فى تعرف اوقات المرض و تفصيل بعضها من بعض الخ، مشتمل بر «ابواب»: فى اجناس العلامات، فى الاحلام، فى صنف من العلامات، العلامة الدالة على البحران المحمود، فى تعرف اوقات الامراض الكلية؛ المقالة ۲: فى تعرف الامراض المفردة متداول يوم و تعرف المركبات فيما بين اليوم و اليوم ۳ و غايته ۴ على الاقل، مشتمل بر «ابواب»: فيما صدر به هذه المقالة من اعادة ذكر غرضه فى هذا الكتاب مذكرا به و فى غرضه فى هذه المقالة، فى تعرف طبيعة المرض البسيط المفرد متداول يوم بقول كلى، فى تعرف الحمى الغب الخاصة متداول يوم، فى تعرف حمى الربيع الخالصة المفردة متداول يوم، فى تعرف الحمى النابئة فى كل يوم المفردة الخالصة، فى تعرف الحميات الدائمات ... الباب ۲. تركيب حميات من نوع واحد بعضها من بعض، الباب ۳. تعرف تركيب الحمى الغب المفارقة، الباب ۴. تعرف تركيب الحمى الغب و الحمى البلغمية، الباب ۵. تعرف تركيب حميات اكثر من اثنتين بعضها من بعض؛ الجملة ۳. تعرف الحميات التى مع اورام، مشتمل بر دو «باب»: فى تعريف الحميات التى مع اورام ذات الجنب على سبيل مثال، فى قول كلى تعرف به جميع الحميات التى مع اورام فى الاعضا الباطنة، الجملة ۴. فى تعريف حمى يوم و الاستننا بحمى افظيقوس و هى الحمى النابئة، شامل اين «ابواب»: فى تعرف العلامات العامة الدالة على حمى يوم، فى تعرف حمى يوم الحادثة من عوارض النفس، فى تعرف حمى يوم العارضة من السهر، فى معرفة حمى يوم الحادثة عن التعب و الاعبا، فى حمى يوم الحادثة من استحصاف الجلد، فى تعرف حمى يوم الحادثة عن ورم اللحم الرخو، فى الاستننا بحمى افظيقوس و هى النابئة؛ المقالة ۳: يذكر فيها اصناف البحران المحمود و المذمومة و القوية و الضعيفة، مشتمل بر اين «ابواب»: فيما صدر به هذه المقالة من غرضه فيها، فى البحران بقول مطلق و هو البحران المحمود، فى تعرف الصنفين ۲ و ۳ من البحران، فى اصناف البحران ۳، فى ۴ الواجه التى تكون بها الموت، فى تقدمة المعرفة باصناف البحران. (غلامعلى عرفانيان)

شوح و حواشى:

۱- البحران (جوامع)؛ جالينوس (۱۲۹-۱۹۹)

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: ۵/۲۰۲

خط: نسخ، بى كاه، تا: نيمه اول قرن ۷؛ واقف: ميرزا رضا نائينى، مرداد ۱۳۱۱؛ كاغذ: حنائى، جلد: تيماج عتابى، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۷×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲/۶۴۱۰

۳ مقاله؛ خط: نسخ، بى كاه، تا: حدود قرن ۷؛ كاغذ: ضخيم شكرى، جلد: تيماج قرمز، ۱۲۷ گ (۷۸-۲۰۴)، قطع: وزيرى، اندازه: ۲۵×۱۷سم [ف: ۱۹-۵۷۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۱۳

در سه مقاله: المقالة الاولى فى ذكر مبادئ المرض و تزيده و تناهيه و ذكر النظر فى البول (۲۶۲پ)، المقالة الثانية يذكر فيه اصناف الحميات و جهاتها (۲۷۶ر)، المقالة الثالثة فى تغير الامراض الستة و اسباب البحران و العلامات و الايام التى تقدر فيها برد او تلف؛ خط: نستعليق، بى كاه، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ كاغذ: سپاهانى، جلد: تيماج سرخ ضربى، ۳۴ گ (۲۶۲پ-۲۹۵ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۴-۴۰۲۱]

۴. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامى؛ شماره نسخه: ۱۵۰

آغاز: لغليظة و بعضها شبيه بالحجب و هى الرباطات الطوال الدقاق و اما كيفية عظام الاصابع فانها جعلت صلبة متكاثفة؛ انجام: تمت المقالة الثالثة من كتاب جالينوس فى البحران و به تم الكتاب بعون الله و توفيقه و صلى الله على محمد و آله و سلم
خط: نسخ خوش، بى كاه، تا: قرن ۱۲؛ افتادگى: آغاز؛ در پايان نوشته اند كه حنين بن اسحاق اين كتاب را ابتدا از يوناني به سريانى و بعد از سريانى به عربى ترجمه کرده است اين كتاب مشهور است به جوامع الاسكندرانيين فى اقوال جالينوس، جمعا سى و چهار مقاله است كه مقاله اول ۴۷ گ، چهارم ۲۲ گ، دهم ۲۹ گ و رسالات ديگر ۳ تا ۱۸ برگ دارد، با نسخه اى كه در ۱۱۰۹ در حيدرآباد استنساخ شده مقابله شده است، مجدول طلايى و مشكى، متن و حاشيه شده؛ كاغذ: زرد نازك آهار زده، جلد: تيماج سرخ ضربى، ۴۴۷ گ، ۳۱ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱۱۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴/۳۹۹۹

همراه با جوامع آن. ۳ مقاله؛ خط: نسخ، بى كاه، تا: قرن ۱۲؛ كاغذ: فرنگى، جلد: تيماج قرمز، ۱۲۴ ص (۵۶۴-۶۸۷)، ۲۵ سطر، قطع: رحلى، اندازه: ۵/۲۰×۳۱سم [ف: ۱۰-۲۲۱۹]

● البحران (جوامع) / طب / عربی

al-buhrān (jawāmi')

جالينوس، ۱۲۹-۱۹۹ ميلادى

jālīnūs (129-199)

مترجم: حنين بن اسحاق ۱۹۴-۲۶۰ قمرى

واسته به: البحران؛ جالينوس (۱۲۹-۱۹۹)

تلخيصى است كه اطباء اسكندراني از كتاب جالينوس انجام

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری

ترجمة حنين بن اسحاق من الرومية الى السريانية ثم نقلة حنين من السريانية الى العربية. در سه مقاله: المقالة الاولى (۲۹۷پ)، المقالة الثانية (۳۰۷پ)، المقالة الثالثة (۳۱۵ر)؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضریبی، ۲۴گ (۲۹۷پ-۳۲۰پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۴-۴۰۲۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۱

آغاز: بسمله و به نستعین، المقالة الاولى من كتاب جالینوس فی ایام البحران؛ انجم: فیکفیم هذا، الثلاث و لیس بهم حاجة الی مقالة رابعة و السلام.

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیما تریاکی ساده، مقوایی، دامن دار، ۳۰۹گ، ۱۵ سطر (۱۲/۵×۷)، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۱۰-۴۰۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۹۹/۵

همراه با جوامع آن. سه مقاله ناتمام؛ خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۸۲ص (۶۸۷-۷۶۸)، ۲۵ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۱۰-۲۲۱۹]

● ایام البحران (جوامع) = جوامع ایام البحران / طب

عربی

ayyām-ul buḥrān (jawāmi‘)

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129-199)

مترجم: حنین بن اسحاق ۱۹۴-۲۶۰ قمری

وابسته به: ایام البحران جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

تلخیصی است که اطبای اسکندرانی از کتاب جالینوس انجم داده اند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷/۱۱

آغاز: اصناف البحران سه احدها التغير السريع المائل الى الصحة و يقال له بالحقیقة بحرانا جيدا و يتقدمه اما استفراغ؛ انجم: الامراض القصيرة المدة و منها طويلة المكث و ضدها حمى يوم. تمت جوامع الاسكندرانيين للمقالة الثالثة من كتاب جالینوس فی ایام البحران و هی تمام الكتاب و لله الحمد و المنة.

در سه مقاله؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۸گ (۲۲۴پ-۲۳۱ر)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۷]

← ایام السبت ← معرفة ایام السبت

● أيام السعد و النحس = روزنامه / هیئت / ترکی

ayyām-us sa‘d wa-n naḥs = rūznāme

عبدالغنی بن عبدالجلیل

‘abd-ol-qanī ebn-e ‘abd-ol-jalīl

← الایادی فی شرح المبادئ ← نشر الایادی فی شرح المبادئ

● الایام = اختیار ایام الشهر / آداب و سنن عربی

al-ayyām = ixtiyār-u ayyām-iš šahr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۷/۱۰-طباطبائی

آغاز: بسمله اختیار ایام الشهر. رواه الثقة عن الامام ابی جعفر محمد الصادق (کذا و صحیح جعفر بن محمد الصادق علیه السلام)؛ انجم: اليوم الثلثون جيد للبیع ... و من اقترض فيه شیئا رده سریعًا و الله اعلم. تمت الایام و الحمد لله و حده.

اختیارات و آداب و دستورهایی است برگرفته از احادیث شریفه؛ خط: نسخ، ک: محمد باقر بن محمد هاشم اصفهانی، تا: دوشنبه ۹ رجب ۱۱۳۹ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۴ص (۲۳۷-۲۴۰)، ۱۹ سطر، قطع: رقی بزرگ، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۲۳-۸۶]

● ایام البحران / طب / عربی

ayyām-ul buḥrān

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129-199)

مترجم: حنین بن اسحاق ۱۹۴-۲۶۰ قمری

مشمول است بر سه «مقاله»: ۱: يذكر فيها ما ينتفع به في علاج الطب من امر ایام البحران؛ ۲: يذكر فيها العلة التي من اجلها لا يكون البحران في كل عدد من الایام و لا الایام التي يكون فيها البحران مساوية في القوة و يذكر ايضا السبب في اختلاف الناس في امر ایام البحران؛ ۳: يذكر فيها الاصول التي منها تستخرج معرفة ایام البحران. ابن ابی اصیبعه غرض جالینوس را در این کتاب بیان داشته است.

شرح و حواشی:

۱- ایام البحران (جوامع) = جوامع ایام البحران؛ جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۰/۳

۳ مقاله؛ خط: نسخ، بی ک، تا: حدود قرن ۷؛ کاغذ: ضخیم شکری، جلد: تیماج قرمز، ۳۶گ (۲۴۰-۲۴۰)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۵۷۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۰۲/۶

انجم: و ضدها الامراض القصيرة المدة و منها كثيرة المكث و ضدها حمى يوم

نسخه به او اخر المقالة الثالثة خاتمه می یابد و ظاهراً یکی دو ورقی کسر دارد؛ خط: نسخ، بی ک، تا: نیمه اول قرن ۷؛ واقف: میرزا رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۹-۲۸۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۱۷

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی، تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۱۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌ک، تا: در عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی
عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۷۷-۱۸۵پ)، اندازه:
۱۸×۱۳/۵سم [ف: ۱۳-۱۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۹۸/۷

آغاز: برابر؛ انجام: اذا كانت المرأة المتهمة او ظن كونها ولا دعوى
الاجماع على عدم الاستماع مع ظن الكذب فهل ايضاً غير مسموعة
كما في غيره من افعال المسلمين و قد اشرنا على بعض مواردنا و
ان كان الاحتياط فيها الذكر. هذه صورة خط مؤلفه حرره الجاني
على

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی بن احمد بحرانی، تا: در زمان
حیات مؤلف؛ ۱۰گ (۶۷-۷۹)، بین ۱۶ و ۱۷ سطر [ف: ۱۱-۳۱۲]

● **الأمراض / طب / عربی**

al-amrād

جالینوس، ۱۲۹-۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129-199)

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۳۰/۳

آغاز: کتاب الأمراض نبتدی بأول مرض ذكره جالینوس على
الترتيب الى أن ينتهي آخره على وجه ذكره ايجازاً و اجماعاً
بأسهل مأخذ و العلاج و النبض و القارورة بسم الله الحكيم الشافي
الصريح الطبع بارد يابس متواتر يسرع البول؛ **انجام:** و الأطعمة
المسمومة و كل يعالج بمناقضه و للدواء المسك المر دخل عظيم
في المذكورات تمت الرسالة ...

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم
[ف: ۱-۶۵]

● **امراض / طب / فارسی**

amrāz

طیب تفرشی، محسن، ق ۱۳ قمری

tabīb-e tafrešī, mohsen (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۴۹

آغاز: بسمله مقاله ششم از کتاب امراض در امراض حاصله از
سموم؛ **انجام:** در اینجا همین کافی است ... محسن الطیب
التفرشی غفرالله ذنوبه بمحمد و آله

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۲ق [الفبائی: ۶۷-]

● **امراض / طب / فارسی**

amrāz

را برای ازدواج عرضه کند بی هیچ اشکالی ازدواج با او صحیح
و جایز است. برای اثبات مطلب به اجماع فقها و اطلاق آیات و
روایات استدلال کرده است؛ ۲- اگر ازدواج سابق زن با اقرار
خود او یا با دلایل دیگر معلوم گردد و اکنون مدعی سری و به
سر آمدن علقه زوجیت باشد گفتارش پذیرفته و ازدواج با او
بلامانع است. (غلامی مقدم)

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي سهل لنا الملة الحنيفة البيضاء ... اما
بعد فقد امرني من يجب على اطاعته ... في حكم امرأة ادعت
خلوها عن المانع و ارادت التزويج و النكاح
انجام: اذا فان اصبحت فمن الله و ان اخطأت فمن نفسي ... و اهل
بيته الطاهرين الهادين الى سبيل الرشاد.

[الذريعة ۱۱/۱۸۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۵ق، جا: قم؛
مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۳۲-۳۵پ)، ۲۹ سطر، اندازه:
۱۵/۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۷-۱۹۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی:
رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج
قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۴ص، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم
[اهدائی ف: ۳-۲۸۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالجواد عقیلی هاشمی، تا: ۱۲۱۳ق؛
محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد:
تیماج مشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۲ص، ۲۶ سطر، اندازه:
۱۵×۲۱سم [اهدائی ف: ۳-۲۸۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳۲/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد فرزند علی مختار، جرفادقانی (گلیایگانی)،
تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۳۵۱-۳۵۴)،
۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۵۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۶۶

کا: سید احمد صفائی خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: نباتی، جلد:
مقوا، قطع: رقعی [اهدائی ف: ۲۸۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضای حسینی، تا: ۱۸ صفر
۱۳۳۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد:
مقوا، ۱۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۱/۱-۶۱۲]

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فتخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

بن عبدالسلم است. [ف: ۲-۳۰۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۰۲/۵

آغاز: بسملة، أجناس المزاج جنسان و ذلك ان منه معتدل و منه غير معتدل و أنواعه كثيرة و ذلك ان المزاج المعتدل إما أن يكون فيه من العناصر؛ انجم؛ و في هذا الواحد إسخان و تبريده اياه فان دهن الورد شأنه تبريد العلل التي معها فصل حرارة اسخان العلل التي معها فصل برودة.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۸ گک (۹۸-۱۱۵ پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۹ سم [ف: ۳۹-۱۶۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۸

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سیاهانی، ۲۳ گک (۱۳۲-۱۵۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۳۵×۲۰ سم [ف: ۱۴-۴۰۲۰]

● المزاج (جوامع) = جوامع المزاج = جوامع الامزجة / طب / عربی

al-mazāj (jawāmi‘) = jawāmi‘-ul mazāj = jawāmi‘-ul amzija

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: ابن زرعه، عیسی بن اسحاق، ۳۷۱ - ۴۴۸ قمری

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷/۵

آغاز: (مقاله اولی دارای ۴۷ فصل): جوامع الاسکندرانیین للمقالة الاولى من کتاب المزاج لجالینوس. اقسام المزاج الجنسیه قسمان و ذلك ان منه معتدلاً؛ آغاز مقاله ۲ (۵۳ فصل): قال المزاج المعتدل يعرف باعتدال ما للبدن و ما للنفس و ما للطبیعه؛ آغاز مقاله ۳ (۲۵ فصل) بسملة. قال اسم الحار یتبع لما علی کفیه الحرارة و اما علی الجسم؛ انجم؛ شأنه تبريد العلل التي معها فصل حرارة و اسخان العلل التي معها فصل برودة. تمت جوامع المقالة الثالثة من کتاب جالینوس فی المزاج والحمد لله ولی الحمد.

از مجموعه جوامع اسکندرانی. در سه مقاله؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب؛ ۲۰ گک (۱۱۵-۱۳۴ پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۵×۱۹ سم [ف: ۱۹-۲۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۷/۴

جوامع اسکندرانیان از کتاب جالینوس در مزاج در سه مقاله؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۵۹ ص (۲۱۴-۲۷۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱/۵ سم [ف: ۱۰-۲۰۵۶]

● المزاج / طب / عربی

al-mazāj

ابن باجه، محمد بن یحیی، -۵۳۳ قمری
ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā (- 1139)

حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق ۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (- 15c)

اهدا به: ابوالمؤید سید علی بن جعفر بن محمد (جد پنجم مؤلف)

رساله مشتمل بر سه «فصل» (باب) در عرفان و شناخت حق است:
۱. طلب الله تعالی؛ ۲. بیان اهل معرفة الله؛ ۳. بیان علو همة عباد الله.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۷۳/۱۹

آغاز: بسملة. اللهم اعطني طلبك ... الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقين؛ انجم: من استأنس بالله عزوجل استوحش ممن شغله عن مولاه

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مذهب، ۴ ص (۶۴-۶۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۳/۵×۱۷/۵ سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار-۳۲۶]

← المزاج < ماهية المزاج

← المزاج < الزیق

● المزاج = کتاب جالینوس فی المزاج / طب / عربی

al-mazāj = k-i jālīnūs fi-l mazāj

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری

در سه «مقاله»: ۱. اصناف المزاج و هی سبع جمل؛ ۲. الدلائل؛ ۳. الاشياء التي يقال لها انها كذلك بالقوة.

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۹۱/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر المقالة الاولى من كتاب جالینوس فی المزاج ترجمه حنین بن اسحاق؛ انجم: تمت المقالة الثانية ... نهار الثلثا التاسع عشر من شهر جمادى الاولى من شهر سنه اربع و ستمایه و ذلك نصف المحروسة
در دو مقاله؛ بی کا، تا: سه شنبه ۱۹ جمادى الاول ۶۰۴ق؛ ۱۴۰ ص (۷۲-۲۱۱) [نشریه: ۳-۳۶۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱/۷

آغاز: آغاز المقالة الاولى: ... فی المزاج سبع الاولى ان اصناف المزاج تسعة؛ آغاز المقالة الثانية: انا لخصنا فی المقالة التي قبل هذه ان الجسم الرطب؛ آغاز المقالة الثالثة: قد قلنا من قبل ان كل واحد من الاشياء التي هی بالفعل حارة او باردة

در سه مقاله؛ بی کا، تا: ۶۹۲ق؛ در فهرست سه مقاله این رساله به صورت جداگانه (به شکل ۵۲۱/۷، ۵۲۱/۸، ۵۲۱/۹) شماره گذاری شده که تجميع شد، در آخر کتاب جمله مختصری راجع به مقابله نوشته شده که تاریخ آن ۶۹۲ق و مقابله و تصحیح کننده محمد

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)، جلد بیست و نه، به کوشش، مصطفی درایتی، تهران

DIA 276267

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳